

პირველი მაისი.

საბჭოთა რუსეთი პირველ მაისს არ იღვრას წაუღლებს: ამ დღეს რუსეთის პროლეტარიატი იმუშავებს. (განთავსიდან)

№ 24

1920 წ.

მაისის 2

1 კომუნისტი. Гляди, Митюха, сколько их собралось, этого международного пролетариату: что это, они нынче не работают, что-ли?
 2 კომუნისტი. Знамо дѣло—не работают: потому—у них буржуазный строй, значить: 1-го мая только и гуляют, а все прочие остальные дни работают. А какъ у нас уже социализмъ, такъ значить, мы и наоборотъ: 1-го мая работаемъ, а прочие дни гуляемъ.

შევარდენი.

მე ეს წერილი დღეისწორს მინდოდა დამეწერა, ერთი კვირის წინათ.

ამ ერთი კვირის ფიქრს ასეთ რთულსა და პასუხსაგებ საგანზე ვიცი მომტიკევებს ძვირფასი მკითხველი. ჩემგან გადადგმული ნაბიჯი კი ქვეშაბრტათ რომ მიმიე და რთულია.

მე დღეიდან ვტოვებ გვარდიას და გადავდივარ შევარდენში!

ვიცი ჩემი მტრები ამ ჩემს ნაბიჯს შევარდენში გამართულ იმ მშვენიერ ვახშამს დაუკავშირებენ, რომელზედაც მე ერთხმად ვიქენ თამადათ არჩეული და ეს იმ დროს, როცა ჩემ გვერდით განათლების მინისტრის ამხანაგი იჯდა, მაგრამ ამ ხერხით ჩემი მტრები ფონს ვერ გავლენ.

არა თუ მე, მთელი თფილისელი ბავშვები, რომელნიც წინათ თავს გვარდიელათ სთვლიდენ, დღეს განუზრგველად სქესისა ერთთავად შევარდენთა ჯგუფში გადაირიცხენ.

მე დიდი პოლიტიკური მოღვაწეები ვიცი, რომელნიც მთელ თავის სიცოცხლეში ეძებენ თავის ნამდვილ მოწოდებას და ერთი პარტიული ჯგუფიდან მეორეში გადადიან, მეორიდან მესამეში, მესამიდან მეოთხეში და ასე ბოლომდე, ვიდრე შესაფერ ნათსაყუდელს არ მიადწევენ.

მე კი მხოლოდ პირველად ვიცვლი ჩემს შეხედულებას, გვარდიიდან შევარდენში გადავდივარ და იმედი მაქვს შევარდენათ მოვკვდები.

16 და 17 აპრილს შევარდენთა შეჯიბრება მოხდა პირველობაზე და სწორეთ ამ შეჯიბრებამ გადამადგმევინა ეს გაბედული ნაბიჯი.

ჩვენი ცხოვრების თარზზე, მძლეოსნობას დიდი გამოზირი უჩანს. თუ მას დღემდე ქვენობი ჩვენი ყურადღებისა ექცეოდა, დღეს სამაგიეროთ ზენობი ყურადღება აქვს მიპყრობილი. მისი სვლიგეზი ნათლად არის ახაზული, ვინაიდან ის ამ წლის განმავლობაში ნამდვილი მზიდარო გახდა მთელი ახალგაზღობისათვის. სულ რაღაც ერთი წელიწადია, რაც შევარდენი არსებობს, წელიწადი ერის ცხოვრებაში მხოლოდ მეყვია და მეყიურ მათ მოქმედების ჯუმლს რაინდ სასტიკმა მხილარმა გაუკეთოს მხილარება, ნაკლს ვერაფერს უპოვის.

არა მგონია ვინმემ აზრის რიოში შემომწამოს! ჩემი მსჯელობა სრულიად საგნისურია და მე საზოგადო საძღვისად მაქვს მიჩნეული საშუქსახოს სისწორით და მიუდგომლობით გადმოვიღო მქმობი.

ის ბიჯრი განვითარებისა, რომელშიაც დღეს მძლეოსანთა საზოგადოება იმყოფება, ის შეკინეული მოქმედება რომელსაც ისინი აწარმოებენ, იმედს მაძლევს ვიფიქრო, რომ პატარა ნახკი შე-

ვარდენისა მალე გაიზრდება და მცირე რიცხოვან კავშირიდან სიხროს ხასიათს მიიღებს.

ზემო აღნიშნულმა საღამომ სრულიად დამარწმუნა იმაში, თუ რა ნაირმხრივი განვითარების მიცემა შეუძლია ტანვარჯიშობას ჩვენი ახალგაზრდობისათვის.

არა, მე შევარდენში უნდა მოვკვდე, თუნდაც ისეთი ვახშმები სრულიად მოსპონ.

გაისმის მომხიბლავი სამწყობრო ბრძანება:

— ტყუპ წინ უკუ ფერხვით, ქუსლშლით ერთ მწყრივად იარ წინ რბენ პატ!

და ვარსკლავივით ქაბუკები მწყობრათ ასრულებენ ბრძანებას.

თარჯოვანი რბენა, ზომითი რბენა, უკურბენა, ზერბენა, ქვერბენა; ზეშვერილი, დგომკიდვა, წოლკიდვა, ლუნკიდვა, ბიჯებული დგომა, წინ ბიჯებული დგომა, გან ბიჯებული, შებიჯებული, უკუბიჯებული, ზერკალი, ქვერკალი, გარერკალი, უკუფერხვა, უკუმკლავობა უკუხტომა, უკუ ქნეობა, უკულმართობა... ყვილა ერთი მეორეზე უფრო კობხათ ლამაზათ და მოხდენილათ სრულდება.

დამსწრე საზოგადოება ტანვარჯიშობის დროს სულ განაბულია, მხოლოდ შეუღლებებში თუ ახმაურდება და ტაშით აჯილოდობს გამარჯვებულთ.

აი რა არის შევარდენი და მიკვირს დღემდე სად ვიყავი. ამ შეჯიბრებამ არა ერთი და ორი წვერი შესძინა ამ საზოგადოებას, რომელთა შორის მოკრძალებით უნდა აღენიშნო ქალაქის მოურავი თავისი ორი ვაჟით, განათლების მინისტრის ამხანაგი, ცნობილი მგოსანი ლეო ნათაძე, კ. ჯაფარიძე, გ. ქიქოძე და სხვანი.

ბ-ნი ნოე ცინცაძე, როდესაც მან სახალხო განათლების მინისტრის ამხანაგის ჩალათა მიიღო და შევარდენის საზოგადოება თავისი მფარველობის ქვეშ დააყენა, ალბათ სრულიადაც არ მოელოდა ასეთ ბრწყინვალე შედეგებს. სამაგიეროთ ახლა ეცდება უკვე რონიზე შეყენებულ ქმოსს ზამბარი და დგუში არ გაუფუქოს, ხელი შეუწყოს, თუ რამე ხარვეზი აქვს შეუესოს და მით საზოგადოება ზეწერტამდე აიყვანოს.

ემმაკი.

„ამხანაგის“ წერილი.

ჩვენი ქურნალის სარედაქციო კოლეგიის დავლებით დღევანდელ ნომრისთვის საპირველში-სო წერილი უნდა დამემზადებია. ვინაიდან ხსენებული კოლეგიის სიტყვა ჩემთვის კანონია, ხოლო კანონის ფასი და ძლიერება ჩვენს დროში ყველას მოეხსენება, მეც ისე მოვეუქარამ ამ დავალებას, როგორც კანონს: ე. ი. არ შევასრულე. ამის

გამო დღეს დღით სწორეთ იმ გუნებაზე გამე-
 ლვიძა, რა გუნებაზედაც მოწაფეობის დროს გამე-
 ლვიძებოდა ხოლმე, როდესაც არც ერთი გაკვეთი-
 ლი არ მექნებოდა დამზადებული (ზოგჯერ ასეთი
 მარცხი მოვიხდებოდა ხოლმე): ცოტა არ იყოს,
 სინდისს რომ ეძახიან, ის ოხერი ჭია მიწუხებდა.
 ეს გრძნობა და კბილის ყრუ ტკივილის გრძნობა,
 მართალი მოგახსენოთ, ძალიან შეჯავრება. მე თუ
 მკითხავთ, ისევე კბილის ტკივილი მირჩევნია სინი-
 დისის ტკივილს: კბილს ამოაძრობინებ მიინც...
 თუმცა სინდისის ამოძრობაც შეიძლება, მაგრამ,
 —შენი არ ვიცი, მკითხველო, და—მე, კბილის
 ამოძრობა მირჩევნია, სინდისის ამოძრობას.

რალა ბევრი ვავაგრძელო, ძალიან ცუდ ყო-
 ფაში ვიყავი, მაგრამ უკვებ ბედმა გამიღიმა და—
 სრულიად მოულოდნელათ ფოსტის შიკრიკმა ისეთ
 წერილი მომიტანა, რომლის დაბეჭდვა, თუ სულ
 მთლად არა, ოდნავ მაინც დამიშვიდებს ამ აბეზარ
 სინდისს. მართალია, ეს წერილი ორგანიულათ და-
 კავშირებული არ არის I მაისთან, მაგრამ ფორ-
 მალური კავშირის უარყოფა ყოვლად შეუძლებე-
 ლია, რადგან ავტორს განზრახ იმ ანგარიშით გა-
 მოუგზავნია, რომ I მაისის მომსვლოდა. ვათავსებ ამ
 წერილს უცვლელად, სიტყვა-სიტყვით, რადგან
 მისი შესწორება დამახინჯებდა ჩამეთვლებოდა.

„ამხანაგური სალაში თავუნას!

პირველათ მოგილოცავ I მაისის ბრწყინვალე
 დღესასწაულს და თქვენს კარგათ ყოფნას ყოვლის
 შემძლებელ ბუნებას ვსთხოვ, რომ კარგათ ბრძა-
 ნებულოყოთ საერთაშორისო პროლეტარიატთან
 ერთად.

სხვა, რაც შეეხება, ნათქვამია, კაცი კაცის
 ხილიაო, და თქვენისთანა დამსახურებული ამხანა-
 გი ხომ ხიდზე უფრო ხილია და ჩვენც თქვენის-
 თანა ამხანაგების წყალობით გვიდვას სული, თო-
 რემ, მართალი უნდა მოგახსენოთ, არაკის არ იყოს,
 სჯობს სიცოცხლესა სიკვდილი, ცუდია გვარიშვი-
 ლობაო, თუმცა ახლა გვარიშვილობა მოისპო და

დემოკრატია სულ სხვა ლოზუნგები გადაისროლა
 მასაში, მაგრამ სიტყვამ მოიტანა, თორემ ჩემი სა-
 განი და მიმართულების რწმენა თქვენ კარგათ
 მოგეხსენებათ, რომელიც რომ დღიდან რევოლუ-
 ციის დაწყებისა სოციალ-დემოკრატიულ პარტია-
 ში ვარ შესული სულით და გულით და ვერავი-
 თარი შეგ-ბნელი ძალები და სხვის ხელში გულის
 ფათური კონტრევოლუციონურ და ბალშევიკურ
 ბანაკში ვერ გადამისვრის, ვინაიდან მარქსის კა-
 პიტალმაც ბრძანა და ჩვენმა ნოემაც ეკონომიუ-
 რათ დაამტკიცა, ქართველი პროლეტარიატი და-
 მარცხებს ყვილა ქვეყნის პროლეტარიატსო, ჩვენც,
 რასაკვირველია ამ დღიურ წესრიგს ვემორჩილებით
 პარტიულ დისციპლინაში და რაც შეიძლება შე-
 გვაქვს სოფლის ბნელ მასაში ხმა მღალადებელისა
 უდაბნოსა შინა, მაგრამ, მოგეხსენებათ, ჩემი სა-
 განი რომელიც რომ ზედმეტათ განვითარებული
 ამხანაგი ვარ და აფსუსია ყრუ ხალხში ჩემი რე-
 ვოლუციონური მონაპოვარის დაბანდება, ამი-
 ტომ პროლეტარულის სალაშით გისურვებთ რა
 პირველ მაისს წარმოების განსაზოგადოებრივებს,
 ამხანაგურათ გთხოვთ რომელიც რომ თბილისი
 საერთაშორისო მუშა ხალხის მოძრაობის ცენტრია,
 ამიტომ ერთი მცირე აღვილი—ან კამისარისა,
 ან კიდევ მომარაგების სამინისტროში, რაიცა
 ჩემს ხელ-მოკლებას შეეხება, უკეთუ სხვა
 ჩემი ამხანაგები წელში გაიმართენ და სული ბო-
 იბრუნეს, ცოტა გამოხარჩენიანი მეც მარგუნოთ
 ორიოდ თვის ვადით, რომ ხელი მოვითბო და
 შემდეგ გთხოვთ, როგორც წესი და რიგი მოით-
 ხოვს, ციხეში ჩამსვით და სამართალში მიმცეთ,
 რომელ სამართალსაც ჩვენი დემოკრატიული
 რესპუბლიკის ფარგლებში შეგნებული ამხანაგი
 ვარ და არასოდეს არ გავიქცევი.

თქვენი მოწინავე ამხანაგი, მ. ზ. ამ წერილის
 ავტორის ვნაობას სხვა და სხვა მოსაზრების ძა-
 ლით არ ვამყლავებ.

თავუნა.

პირველი მაისი.

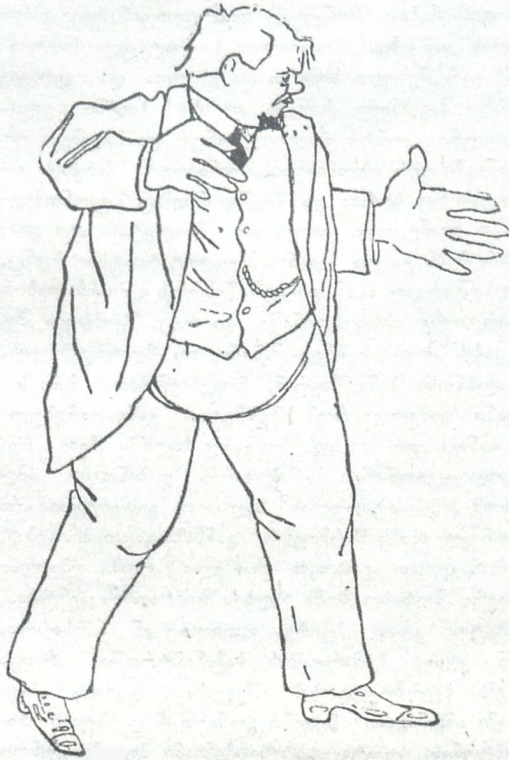
პირველ მაისის ქირიმე, უქმე რომ არის მუშისა!
 მეტი სიამით ეს გული ლამის გამიხდეს შუშისა!
 ჯეჯილის სუნი ტრიალებს, ნაყოფი მოსჩანს ნუშისა!
 საცაა ლხინი გაჩნდება... ხმა ისმის ტაში-ტუშისა!

ამ გაზაფხულის მაისმა ძალიან წამახალისა,
 იმედი უფრო მომეცა ბუნების სამართალისა!
 თანდათან მტერსა ეტყობა დაბნევა გზა-და-კვალისა!
 ლამის ქვეყანას მოედოს ცეცხლი მსოფლიო აღისა!

თქვენ კარგათ იცით, რას ნიშნავს მუშებისათვის მაისი,
 აწყოთი ხარობს... უკეთეს ამბავს უქადის გაისი,
 ახლოა წამი შევბისა, მესმის საამო ხმა ისი,
 მთელი ქვეყნისთვის ერთია იგი დღე პირველ მაისი.

გოგო ხეჩუაშვილი.

სამსატვრო თეატრი.

პელოტიკი

მასლიტინოვი—ლოპახინი („ალუბლის ბალი“)

თარხანოვი—ეპიხოლოვი („ალუბლის ბალი“)

ბაკშევი—კრუტიცკი (ფერია სისულელე ბრძენსაც მოუვა“)

ადსარებანი

ვეტერბამ დამაკეტინა კარი და დაიწყო:

— ჩვენ, მუზეები, მუდამ პარნასზე ვცხოვრობთ. მხოლოდ გაზაფხულობით ჩამოვეშვებით ხოლმე იქიდან რამდენიმე დღით ქვეყანაზე და შემდეგ ისევ პარნასზე ვბრუნდებით. ვინ სად უნდა ჩამოვიდეთ, რომელ ქვეყანაში, ამას ჩვენი მშობლები— ძეგსი და მნემოზინე—აწესებენ. ამ გაზაფხულს მე საქართველოში ჩამოსვლა მზედა წილად. ჩამოვედი თუ არა, ძველთაგანვე დადებული წესისამებრ, ჩემი ქურუმები მოვებნენ. მე ლირიული პოეზიის მუზა ვარ და ჩემი ქურუმები—ლირიკოსი პოეტები—აი აქ, ამ სარდაფში, ვიპოვე, იქითა დიდ დარბაზში, გრძელ სუფრას უსხდენ და რაზედღაც გაცხარებით კამათობდნენ. რომ შენნიშნეს, შეჩერდნენ და გაკვირვებია და ცნობის მოყვარებით დამიწყეს ცქერა. მე მიუახლოვდი მათ სუფრას და ვუთხარი, ვინც ვიყავი. ჩემი სახელის გაგონებაზე ისეთი ყვირილი და ტაშის ცემა შეჰქმნეს, რომ თაღებმა ზაზნარი დაიწყო. ერთი მათგანი მაშინვე ზეზე წამოიჭრა, მოავარდა, მწვდა მარცხენა ხელში და ენის დაძვარაც კი ვერ მოგასწარი, ისე სწრაფათ წამართია სუფრისკენ და თავის გვერდით მომისვა. მაშინ ხმაურობამ უღარეს წერტილს მიადწია. იმავე ქურუმმა აიღო ხელში ღვინო სასვე გამჭვირვალე მინის თასი, ასწია მაღლა და გაჩერდა. ხმაურობა შესწყდა და საჩუქე დამყარდა. ქურუმმა მე გადმომხედა, შემდეგ სუფრასთან მსხდომთ მოავლო თვალი და წარმოსთქვა:

— ბატონებო! დღეს გვესტუმრა

ჩვენი ღმერთა, ჩვენი კერპა!

ამ სასმისით ვაღდგებოდით

უცხო სტუმარი ვეტერპა!

— ვაშა! ვაშა! ვაშა!—დაიღრიალეს ერთხმად ქურუმებმა და ჩემი სადღეგრძელო დასცალეს. გაჩაღდა თავზე ხელაღებული სმა და ქეიფი. ღვინო თან და თან ეკიდებოდა ქურუმებს. მე წასვლა დავაპირე, მაგრამ არ გამიშვეს. ყველანი მოდიოდნენ ჩემთან და ხელზე მკიცხიდნენ. ბოლოს მკლავებზე დამიწეს კოცნა. ჩემი მეზობელი დაჟინებით მთხოვდა, სარტელი შეისენიო, როგორღაც სხვა ნაირი თვალებით მომჩერებოდა და თვებზე ფეხს მაჭერდა. მე ისე გამაბრუა ამ უჩველმა ამბავმა, რომ ძალ-ღონე წამერთვა და გონს ვერ მოვსულიყავი. ჩემს სადღეგრძელოს წამ-და-უწუმ სვამდნენ და იგივე ქურუმი სულ ლექსათ ამბობდა ხოლმე:

— სმა ჯერ კიდევ შემიძლიან

და არ მითქვამს მე ჯერ „პასი“.

გთხოვთ, ძირაბდე გამოსცალოთ

სადღეგრძელო ვეტერპასი!..

*) იხ. № 23.

ან კადვე:

— ჰორიზონტალ სიბრტყისათვის

მოიგონეს ვატერპასი...

მაშ დავლიოთ სადღეგრძელო

ჩვენი მუზის, ვეტერპასი!

ყველანი ალტაცებით ვეგებოდნენ ამ ლექსებს და ყოველთვის მე შემხედვოდნენ ხოლმე, ვითომ: „ნახე რა ნიჭიერი ქურუმები გყავსო!“ დილაშდევ გაგრძელდა ეს ამბავი. ყველაზე უფრო საშინელება ის იყო, რომ ღვინოს მაძალებდნენ:— გინდა, თუ არა, უთუოდ უნდა დალიოო, შენ ჩვენი მუზა ხარ, და როგორც ვერი, ისეთივე ჰერიო.— ძლივს დავაღწიე თავი. გათენებისას აიშალენ, გარეთ გამოვიდნენ და ეტლებში ჩასხდნენ. მე ჩემმა მეზობელმა ქურუმმა მტაცა ხელი, აი იმან, ლექსებს რომ ამბობდა და თავის ეტლში ჩამისვა. ამაზე ატყდა ერთი აურ-ზაური. სხვებს კიდევ თავიანთ ეტლში უნდოდათ ჩავესვი, მაგრამ ის მეღუქსე არ ანებებდა. ბოლოს ისე გამწვავდა საქმე, რომ ერთმანერთს დაერივნენ და ცემა-ტყემა შექმნეს. მე დრო ვიხელთე და საერთო ალიაქოთში და დავიდარაბაში შეუშინეგლად გავიპარე. იმავე დღეს პარნასისკენ გავემკზავრე. რამდენიმე დღეში ჩემი დებიც დაბრუნდნენ და ყველანი რომ შევეგროვდით, როგორც რიგი იყო, სათითაოთ ვუამბეთ ერთმანერთს ყოველივე ნახული და შენიშნული. ჩემი მოხსენება რომ მოისმინეს, ძალიან დალონდნენ და, ბევრი ფიქრისა და სჯა ბასის შემდეგ, გადაწყვიტეს, რომ მე ისევ ჩამოვსულიყავი აქ, რათა ჩემი პირადი გავლენით და მუნჯყოფით აღმედგინა ჩემ ქურუმებში ძველი მოკრძალება და თაყვანისცემა ხელოვნებისა. რაღა გავწყობოდა? მეც იძულებული გავხდი, საერთო გადაწყვეტილებას დავმორჩილებოდი და გულის ტკივილით წამოვედი. სწორედ აქ იწყება ჩემი ნამდვილი წამება.

ვეტერპას ხმა აუთრთოლდა და შეჩერდა. ტუჩებმა კანკალი დაუწყო და საუცხოველი დიდრონ თვალზე ცრემლები გაუბრწყინდა. დიდ ხანს იყო ეგრე გაჩუმებული, სივრცეში იტკირებოდა და თვალებს ახამხამებდა. ბოლოს როგორც იყო დასძლია გულისთქვა და ოდნავ გასაგონი ხმით, ნელა, ყრუთ წარმოსთქვა:

— მის მაგიერ რომ 'ე მომეხდინა მათზე გავლენა, იმათ ჩამაბეს თავიანთ ცხოვრებაში... კიდევ შეჩერდა და უფრო მიღუღის ხმით წაიბუღმუტა: — წუხელის მესამე ჯერ დამათერეს და ჩხუბშიაც მიმალბინეს მონაწილეობა!..

თავზარდაცემული და გაშტერებული მივჩერებოდი საბრალო მუზას და გული მიკვდებოდა. ვერ წარმოვედგინა მარმარილოსაგან ნაკვეთი მისი სახე მთვრალი, მისი ნაზი ხმა-ღვინისაგან ჩახლერილი, მისი ანკარა თვალები-ამღვრეული! ჩხუბშიაც მიმალბინეს მონაწილეობა! ესა და ჩხუბი?!.. ამის წარმოსადგენათ ხომ უმაღლესი ფანტაზიაც უძლე-

რი იყო! ახლა კი ვეღარ შეიკავა თავი და ისე აქვითინდა, რომ ქვეს აუჩუყებდა გულს. ოჰ, როგორ მომინდა მეც ტირილი! ცრემლი ყელში დამიმორგვდა, თვალთ დაპიბნელდა და ნიკაპი კონვულსიურათ შემითამაშდა. ქეშმარიტათ, ზესთადმიანური ძალ-ღონის მოკრება დამჭირდა, რომ თავი შემეკავებინა და ღრიალი არ მომერთო.

— მორჩა... გათავდა... — ძლივ-ძლიობით ისროდა სიტყვებს ნაწყვეტ-ნაწყვეტათ ცრემლებისაგან სულ-შეხუთული; მე... პარნასზე... ვეღარ... დავბრუნდები... აღარ მიმიღებენ... თქვენ წარმოიდგინეთ: კასტალიის წყაროს ვარდა... ჩემ სიცოცხლეში... არაფრისთვის... ტუჩი... არ მიმიკარებია და ამათ... „კავშირთა-კავშირი...“ და ხაში... ამაღამ კიდევ მოვლენ... ეს სამოსელი... უნდა გამხალან... და თავიანთებურათ მომრთონ... იმ დღეს... სალამური წამართვეს... და არღნის ტარი მატრიალუბინეს...

უცებ გველნაკებნივით წამოხტა და ყურები დატკვიტა. თვალეზი გაფართოვდა და შიშის ზარი ჩაესახა შიგ.

— ჩუ!.. მოდიან!.. გვედრებით, მიშველეთ! თქვენს მეტი მოსარჩლე არა მყავს.. ნუ გაუღებთ კარებს... — სხაბა-სხუბით წაჩმოსთქვა მან და მუხლი მოიდრიკა ჩემს წინაშე.

მართლაც, კიბეზე ხორხოცი და რამდენიმე კაცის ფეხის ხმა მოისმა. ისე შესაბრალისი იყო საწყალი ევტერპა იმ წუთში, რომ გადავწყვიტე, რაც უნდა მომსვლოდა, შიგ არ შემომეშვა მისი ქურუ-

მები, მაგრამ როდესაც კარების მსხვრევა დაიწყეს, უცებ მომაგონდა „დარბაზი“, ქურუმების საზარელი სახე, თავპირის მსხვრევა, ქალების კივილი, მილიციონერების რევოლვერები, ჩემი დახეული საყელო და სულ-მოკლეობამ და სიმხდალემ შემიპყრო: კარებზე გავაღე, ღია კარს ამოვეფარე და ყველანი რომ შემოცვივდნენ ყვირილით და ალიაქოთით, შეუმჩნეველად გავიბარე.

კიბეზე რომ ავდიოდი, მთავარი „ქურუმის“ ხმა მომესმა, რაღაც ექსპრომტს ამბობდა...

გუშინ წინ საღამოს „ქიმერიონში“ ჩავედი. ერთ-ერთ სუფრას რამდენიმე „ქურუმი“ უსხდა. მათ შორის ვიღაც კოპწია ქალი იჯდა: ფერ-უმარილიანი, ტუჩებ-შედებილი და ზურგ-მკერდ-გატიტვლებული, ფეხი ფეხზე გადაეღო დაუღვერათ და თითქმის მუხლამდე გამოეჩინა ფოლადის ფერ გამკვირვალე წინდებით დამშვენებული წვაგები. ფეხზეც ფოლადის ფერი ღია ტუფლები ეცვა. მეზობელი ყურში რაღაცას უჩურჩულებდა და ის ქალი ისტერიული კისკისით იცინოდა. რომ დამშვიდდა, ჩემკენ გამოიხედა და თვალი მიყო ორ-აზროვანათ. მე რაღაც მეცნაურა მისი გამოხედვა და თვალეზი, ჩავაკვირდი და ვიცანი ვინც იყო. მგონი მანაც მიცნო, რადგან მოწყვეტით მიტრიალდა მე ზობლისკენ, ზურგი მე მომაქცია, პაპიროსს მოუკიდა და დაიწყო ნელის ხმით ღლინი „მინდა გიყვარდეს“ ხმაზე.

იმედია, შენც იცანი, მკითხველი!
თავუნა.

რად სვამ ღვინოს?

რად სვამ ღვინოს? რად სვამ ღვინოს? ყოველ წუთში მეკითხები...
იცი ჩემი გულის დარდა, იცი ჩემი გულის ხმები!
რომ სევდიანს, დამწვარს, დაგულს, ერთხელ ტკბილად დამეძინოს,
დაიჯერე, მაოლოდ მისთვის ვეწაფები ხოლმე ღვინოს.

ღვინისაგან გაჯღენთილსა განა მესმის მაშინ რამე?
ვის რა უნდა, თუ კი ერთხელ ცოტად გული დავიამე
და ბედისგან განამწარმა ოცნებასა გავყვე შორე!
თუ ამითი გულის დარდი უკუ ვაგდე, მოვიშორე?!

როს მეწვევა მწარე ფიქრი და გულს მიღრღნის სევდა მწველი,
ვეწაფები მაშინ ღვინოს, ღვინო არის ჩემი მხსნელი...
და გთხოვ კვალად ნულარ მკითხავ: რად სვამ ღვინოს? რად სვამ ღვინოს?
შენც გადაჰკარ, გამოსცადე თუ გსურს ტკბილად დაგეძინოს*)

გრ. კაჭარავა.

*) სიამოვნებით ვამოწმებ, რომ საშუალება ავტორის მიერ ამ ლექსში აღნიშნული უებარია ძილ გატეხილთათვის, თუ რასაკვირველია ნორმა საქმარისი მიიღე.

შექანჯალბულის ლექსები.

I

აღის მალის, აღის მალის,
 მომწონს ცეკვა გიჟმაჟ ქალის,
 ხუჭუა მისი ცელქი თვალის,
 ცქერა მის ფეხთა სრიალის...
 კონფერენცია ვესალის
 სიმაგრის დარჩა ვერ სალის,
 ვერ შესლო ქვეყნის მწველ აღის
 ჩაქრობა, დასხმა ზედ წყალის,
 მაგრამ ვინ გიჟმა იფიქროს,
 მას სთხოვო ცეცხლი ჩააქროს
 ეინაც გათბობას ზედ ფიქრობს,
 და გულის რევას მით იქრობს...
 ანტანტას, ჭირი და გვემა!..
 მას სტანჯავს კვლავ მუცლის გვრემა,
 და მოიგონა სან — რემო,
 იქნება მის სიმაგრემო,
 გვიტკიცო! მაღა და გემო;
 იქ მუსო, დენდ — მარკიზები,
 სხედან განაკაპრიზები,
 ხალხზე გულ-ანამრიზები,
 რომ გვიძღვნან სიურპრიზები,
 ვინ უწყს ვის ჩაპკრას მან თათი
 სომხებს — დანიის მანდატი,
 და — ამერიკის ფულები...
 თუ არ გამოდგა ტყულები...
 ქართველებს კი მოლოდინში,
 ძილი არ მოგვედის ლოგინში,
 ყველა ჩაგვიდგა ჯიბრშია,
 პირს გვიღრენს ყველა — ვის შია.
 ვაჰ, თუ მოგეტაცონ ბათუმი —
 — არ ექნეს სპილოს ხორათუმი.
 დღეს ლობიო ვკამე უში...
 აქარაშია ლეჩხუმი...
 ერთს კი გეტყვი, შენ, სან — რემო,
 მეგობარო და ძმავ, ჩემო,
 ცოტა გჭირია სიღინჯე,
 ფეხს სადაც ადგამ, მოსინჯე,
 და თუ იპოვი დასაყრდნობს,
 საიმედოს და დასანდობს,
 იქ დაბიჯე თათია...
 ვაჰ, თუ შეგემთხვას ხლართია,
 და მოლიპულზე დაგიცდეს,
 მაშინ დამტვრევა არ აგცდეს...
 ჰო, და იცოდეთ ბათომი,
 თუმცა იმისი ხარ მდომი,
 პირში არ ჩაგცდეს ძმავ ჩემო,
 ახლად შობილო სან-რემო,
 თორემა მუცლის კვლავ გვრემა,
 ვერ სძლიოს შენ სიმაგრემა...
 ბათომი, გწამდეს შენს კუჭში,

ერუსა, ბრმასა და ჯიუტში,
 იცოდე, არ მონელდება,
 და საქმე გაგიძნელდება
 ვხედავ, ჭკვა თლად მითხელდება,
 და ცხვირიც დამიგრძელდება...

II

გორი, ფოთი... და მანგლისი.
 შორაპანი... მარელისი...
 ვადღიხადე პარაკლისი...
 დაფრჩი შე გულ დანაკლისი. —
 არ მომწონს შე ეს ინგლისი...
 და არც მისი კუკ-კოლისი...
 არც მისი ძმა — დამქაშები...
 (დღეს მაქამა დამ ქაშები
 მძულს შე ინგლისის დენდები,
 მათი შურით ვითენთები,
 დღეს ისე არ გათენდება,
 ბათუმში რამე მოხდება,
 (ესა ქართველ ხალხს მოხვდება)
 ჰაი, გიდი, ჰაი, გიდი...
 აგვიფეთქეს კიდევ ხიდი,
 ხიდი, გვირგვინი კინტრიშის,
 მაგრამ არ მკლავს ქარი შიშის,
 ხიდი მალე ვაკეთდება,
 ზედ იოჰან-იც ვაგოგდება,
 და ზარალი, რაც მოხდება,
 იგი, ინგლისს — გადახდება...
 ჰა, ჰა, ჰა, ჰა... რაც მოხდება,
 იგი ინგლისს გადახდება,
 ვიცი, ჯონ-ჯგი ვაბრაზდება,
 აუხტება, დაუხტება...
 თავს ხომ ვერ გადახტება,
 და ისევე ძირს ჩამოხტება,
 მაგრამ ეს კი ხშირად ხდება,
 ვინც ნამეტანს ზევით ხტება,
 ხშირად, კისერიც მოტყდება, —
 (თუ თავის თავს გაუტყდება).
 რას გვიპირობს უორდროპი ?
 — თავში ჩაგკვრას — შუბლზე კოპი.

შექანჯალბული.

პატივცემულ თანამშრომელს

d-ს.

როგორც თქვენი წერილები მისამართი გვიჩვენებს თქვენ ქ. თფილისში უნდა ცხოვრობდეთ. «მშაქის მათრახის» რედაქცია უმორჩილესად გათხოვს შემოიაროთ თურნალის რედაქციაში რუსთაველის ქ. 24.

პატივისცემით თავუნა და ეშმაკი.

17102
 შიშა
 მოიგონა

„უძაღლესმა საბჭომ იცნო საქართველოს დამოუკიდებლობა“

(პარიზის გაზეთებიდან).

პირვ. პარიზელი. შეხე, საქართველოს რესპუბლიკა აწერია. ნეტა სად უნდა იყვეს ეს ქვეყანა? მეორე პარიზელი. რა მოგახსენოთ... ალბათ ჩინეთის ან მექსიკის საზღვარზე იქნება!

შარკაღა

„ეშაქის მათრახში“
შარადებს გვიწერდა
ეხლა კი აღარ სჩანს
მგონი დაგვიბერდა.

შარადის დაწერის
შნო ლაზათი წესი,—
მე არ ვიცი ჰქონდეს
ვინმეს უკეთესი.

პირველი ასო გვაქვს
მისგან სათხოვარი,

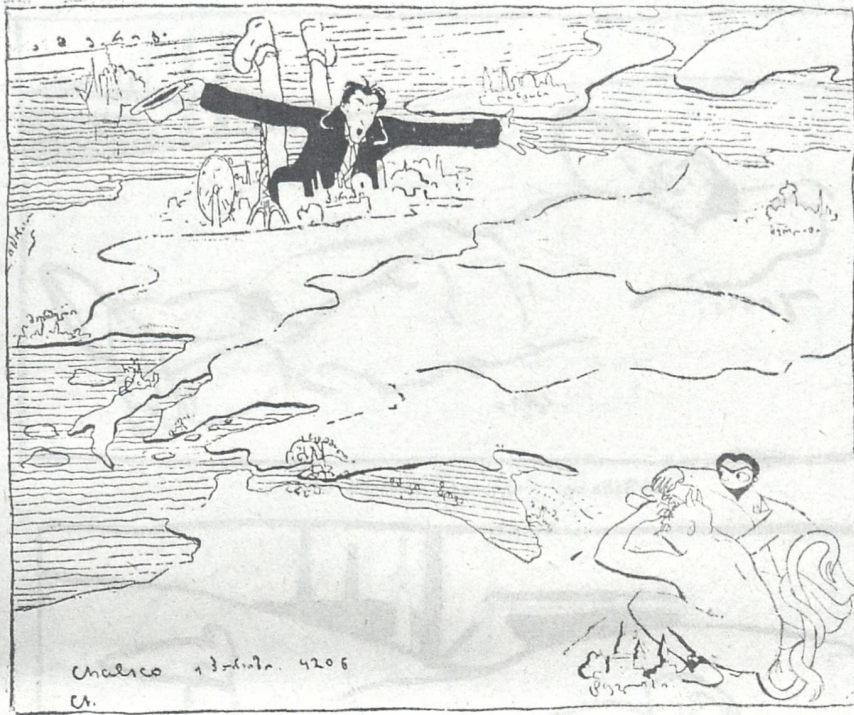
გამოცდილი არის
ვეპეზო გვიბრას ვარი.

ნივთიერება
ხმარობს დედათ სქესი,
გასალამაზებლათ
იმის უკეთესი

არაფერი არის,
იცხოს ვალამაზდეს,—
მხოლოდ პირველ ასოს
მოგსთხოვთ არ განაზდეს

ერთ დიდ სახელმწიფოს
იყო თვით მაყრობელი,

შალიკო პარიზში.

ეშმაკი (თაგუნას) შეხედე, მეგობარო, ის კაცი, ვეგრე, პარიზიდან რომ სალამს, გვაძლევს ჩენიე შალიკოა, თუ ფრანგების დეშანელი? თაგუნათაგზე კი ძალიან ჰგავს დეშანელს, მაგრამ ფეხების სიგრძე შექვევს... მოიტა ეგ დურბინდი და ახლავე გეტყვი.

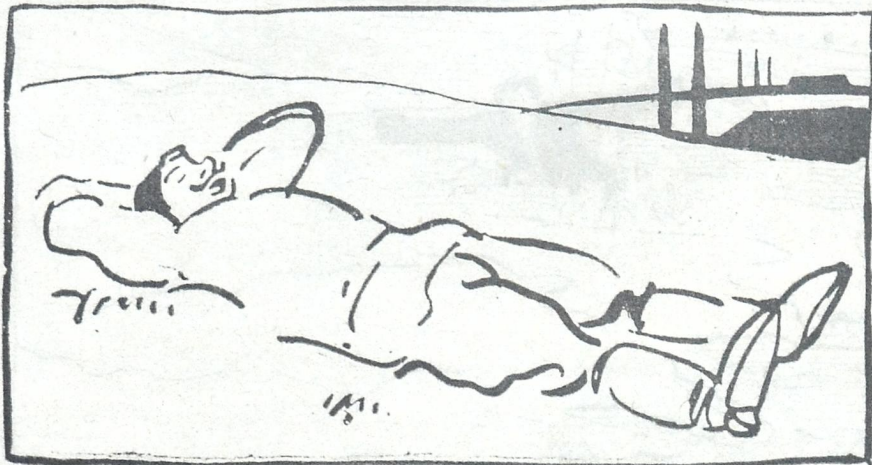
სანამ არ დასთხოვეს
ვერე აილო ხელი.
თუ ჩამოაგდებდნენ
არ კი დასიზრშია
დღეს მის საძეფოში
სოციალიზშია...
ისე იმათ ბელადს
ღმერთი გაახარებს
სოციალიზმს იგი
უცბათ დაამყარებს.
ჩვენ იმ თვითმპყრობელის
გვეჭირია სახელი,
ოთხ ან ბანს წინ-უკან
არ მოჰკიდო ხელი.
სამი შვაზე მყოფი
ჩვენთვის საჭიროა,
აბა დაფიქაროთ
ქვევით ჩაყვეთ დროა.
ამ საზღაპრო ომში
არა მარტო შტიკით

ვინც დასძლია ყველას
ქკუთ პოლიტიკით.
ჩვენ მოვთხოვოთ ნოტიო
სულს სამი ანბანი
მარა უეჭველათ
ბოლო რიგში მდგარი.
შარადაც მზათ არის
აღსრულდა ღეთის ნება,
რითიც გავიცანით
უცხო პიროვნება.
ვინც ბათუმის კითხვა
შაეებს ანაცვალა
და მით საქართველო
დიდათ დაავალა
(თუმც სავსებით ვერ იქმს
მისგან განაპირებს)
სხვაზე აღრე ველით
ჩვენ აქ ქართველ გპირებს.

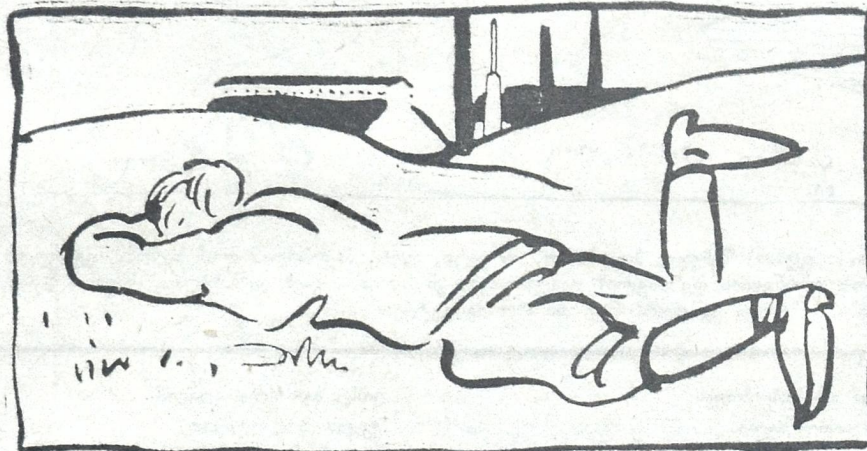
ისკანდერ.

„გლახა მუშა კვირა ძალზე გახელებლა“

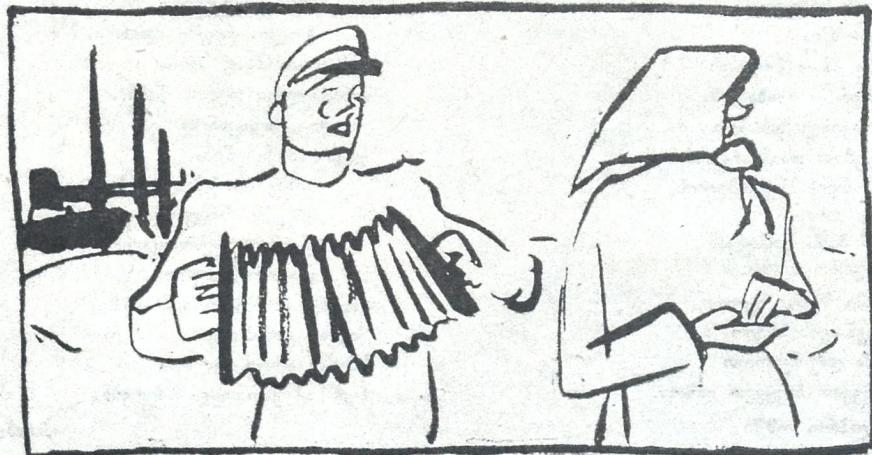
Помни день „субботникъ“ и гуляй въ остальные дни. (კომუნისტების პირველი მცნება)

ორშაბათი. კომუნისტს პირაღმა სძინავს.

სამშაბათი. კომუნისტს პირჩაღმა სძინავს.

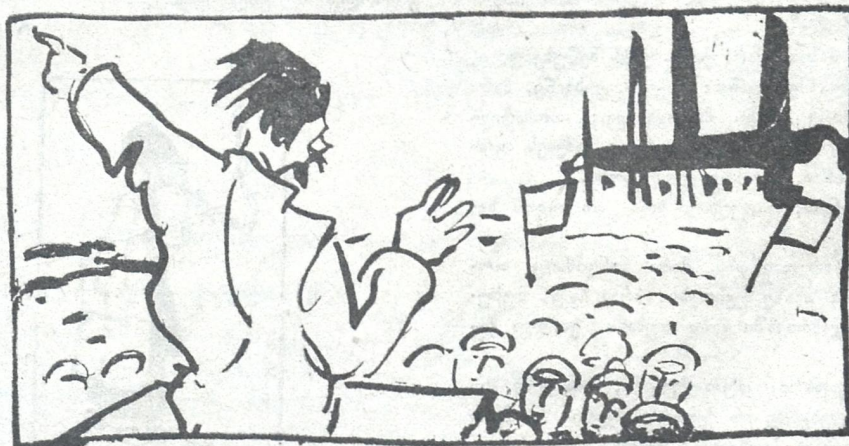
ოთხშაბათი. კომუნისტი დროვებს ატარებს

ხუთშაბათი. კომუნისტი ქალაღღს თამაშობს

პარასკევი. კომუნისტი ჭეიფობს

შაბათი. კომუნისტი მიტინგზე არკვევს „სუბოტნიკის“ მნიშვნელობას

სუბოტნიკა. (ჩვენებური კვირა). კომუნისტები მუშაობენ: „ვოშებოიკას“ ამზადებენ.

*) „ვოშებოიკა“—ტილის საელექტო იარაღია, საბჭოთა რუსეთში მოგონილი.

გურული სცენა.

(თოხარიკი.)

- სიბიტო, შენი სიცოცხლე!
- ღმერთმა მიცოცხლა შენი თავი ჩემო სოლომონ...
- ვისია კაცო აი ბედაური?
- გლახუნესაა, გლახუნეს. ასეთ დაგლახთა ზოგიერთი ფერშლებისას ყორიფელი...
- ხელით, რომ მიგყავს ზეთ ვერ შექვდები, თუ დაგავიწყდა ცხენზე ეღამა?
- ხელით მიმყავს, მარა წისანდგარე უნდა ამ დაღუპულს და ზეთ რომ შევეტდე მაშინ ბიჯიკინეც კი დასჭირდეს მგონი...
- თუ ასეთე მაშინ რაღათ გინდოდა, ფეხით არ გერჩია წასვლა?
- მე კი, ძამია, მარა ქალი მყავს შეწუხებული, ფერშალი მინდა მევიყვანო; ვიყავი, ვეხვეწე, მარა არქნა: მანდამაიც ცხენი მომიყვანეო; თოხარიკი იყოს თვარა გლახაზე არ შევეტდებიო; მიმყავს აგერ მარა ქეც მეშინია, ვაი თუ დეიწუნოს...
- დეიწუნოს, რა, ჯვარს ხომ არ იწერს ზედა;
- ჯვარს არ დაიწერს, მარა მანდამაიც თოხარიკი იყოსო; ამაზე უკეთესი არაა ჩვენს მუხუროში და ამ ჯახრიკაში ვოც თუმანს ვაძლევ ქირას...
- რაღა გაღირია კაცო ქვეყანა, მამა მისი მის სიცოცხლეში ცხენზე არ მეღარა; ბევრი ნარბენი ფეხები უნახელაო ქადსავით ქონდა დახეაქილი; საყანე ვაკეზე მისდღემში არ ქონია, სულ ფთაში

უბასკუნებდა თოხს; ყოოლდღე ტიალ გორზე და ჯარაკაზე დათოხარიკობდა ფეხშიშველი, მარა არ მომკვდარა და შეილი რაღამ გაღარია, ერთი ვორი ვერსი ფეხით ველარ გეიარა?

— ღროიც წახდა ძამია და ხალბიც... ხომ გახსოვს საწყალი მამიელე... აი მწარე წამლის გამოწერა არ იცოდა თვარა ისე ნატყვიარში, მოტეხილში, ნანჯაყეში და სხვოში ახლანდელი ფერშლები მასთან მონაგონიც არ არიან; ერთი კი გეთქვა, ცხენი უნდოდა იმას შენი და არც ჯორი, ისე ფინთიხივით წამევიდოდა, რომე თოხარიკი კიარა, ძველი ჯღერიების ლაფშაც ვერ გოუსწრედა. აგენმა ახლა ცხენი მანდამაინც თოხარიკი იყოსო; ასეთე გონია მაყრათ ან ქალის გასაშინჯად მიმყავდა საღმე, მარარას იზამ ხომ გაგიგონია: „რავეც გიჭირდეს ისე გიღირდეს“

რ. ჯიბილ.

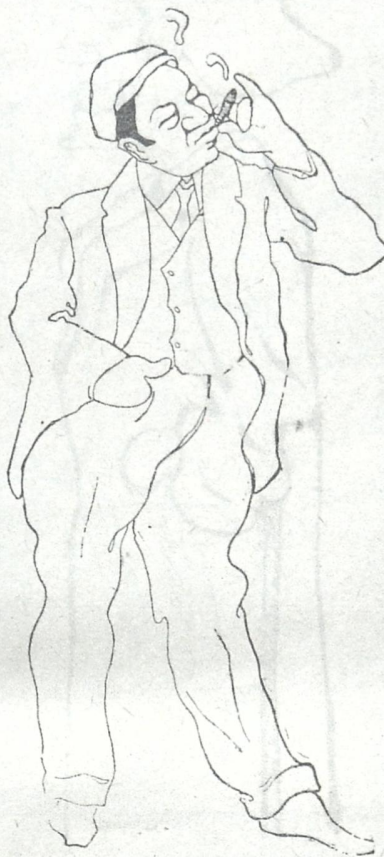
ო.შ.ბ.

ს ა მ ხ ა ტ გ რ ო თ ე ა ტ რ ი .

პოლიტი

კანალოვი—კარენო: („სასუფეველის კარებთან“)

ალექსანდროვი—იაშა („ალუბლის ბალი“)

ადმოსავლეთის სუნთქვა.

(ძღვნათ ჩემს უფროს ძმას, — გრეგუარს*)

ადმოსავლეთი ჩემს სარკმელში შემოიხედავს.
 აღისფერ კატას მუცლის ლოკვა დაეზარება.
 თვალეზ დათხრილი სატრფო ყელში ეშხით ჩამ-
 ხედავს.

ნაზი აისი ორსულ ქათამს დაეღარება.

მოდის თავრიზი და თან მოაქვს ალმური შახის.
 პირამიდები ინგრევიან ნილოსის პირზე.
 ზეცამდინ აღწევს ხმა საამო ველოური ტახის.
 ხელმწიფის ასულს ათაშანგი მიაჯდა ცხვირზე.
 მთვარის მეანი შიშველ ხელებს ყვითლათ
 იღებავს.

მზე წითელ ჯორაკს მოაქანებს კობტა ქენებით.
 დღეს მისია: ყველამ ის ქნას, ვისაც რა ნებავს!
 ცის მნათობები მიწას ლოკვენ მშრალი ენებით.

ტიციან მეორე

დედა-ქალაქი.
თეთრი ლაშქ.

*) უმორჩილესათ ვთხოვთ-პარიკმხერი არ გეგონოთ

შაროვი—პროფესორი. („სასუფ. კარებთან“)

ქორწილი.

4 აპრილს ქ. ზესტაფონში მოხდა მეტად ღირსშესანიშნავი ამბავი. შორაპნის მაზრის მასწავლებელთა სოც.-ფედ. ფრაქციამ ჯგერა დაიწერა ეროვნულ დემოკრატიულ ფრაქციაზე. მაყრათ დაესწრო შორაპნის მაზრის მასწავლებლობა.

ბ. ქვორუმიც აქ ბრძანდებოდა. დედოფლობა და მღ. სიმონ შქედლიძე. თამადათ ერთხმად აირჩიეს მასწავლებელი ქალი ზედგინიძისა, მის თანაშემწეთ მასწავ. მაქვარიათი. მღვდელთ მოქმედება შეასრულა მღ. აბია თარი იაკობაშვილმა. მგალობელთა გუნდს მეთაურობდა ლობტბარი აკაკი გველესიანი. „სამწუხარო შეცდომების“ აღსანიშნავად საგანგებოთ მოწვეული იყო ამ საქმეში კარგათ დახელოვნებული მასწ. ხარჩილაძე. ნადიმს დაესწრო ს.-დ. ფრაქცია. რადგან ესენი არ ეკუთ-

ვნოდენ არც მეფის და არც დედოფლის მაყრებს, ორივე მხარისგან ათვალწინებული შეიქნენ.

ნიშნობაზე, რომელიც მოხდა 12 მარტს, დადგენილი იყო გაფიცვა. ამის გამო ქორწილზე მოვიდა ძღვენათ რესპუბლიკის მასწავლებელთა ცენტრალური კავშირიდან დიდი ცხვირი დეპეშით. ეს ძღვენი იმდენად დიდი აღმოჩნდა, რომ ყველას ეყო გარდა ს.დ-ბისა და თანასწორათ გაინაწილეს. ლხინის დროს მოულოდნელად ჩამოვარდა ბაასი, რომლის უმოაერეს საგანს შეადგენდა გამორკვევა მანძილისა საჩხერის უმაღლეს დაწყებითი სასწავლებლის ფეხის ადგილიდან ქამდი. თუქცა ამ ბაასს დიდი აურ-ზაური მოჰყვა, მაგრამ ბოლოს მაინც მშვიდობიანათ დასრულდა. ნიშნად მშვიდობით გადარჩენისა, ღმერთს ზვარაკად შესწირეს სტ. კიკაჩიშვილი. ამის გამო ნამეტან მხიარულ გუნებაზე დადგა მღ. კ. ხუსკივაძე, რომელიც ვერავითარი ზომებით ვერ დააწყნარეს. ამ ამბავმა მეტათ ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა ბ ქვორუმზე, რომელიც გაწყყარალი ადგა და მეთორმეტე ნომრის მატარებლით თფილისს გაემგზავრა ეშმაკთან საჩივლელათ.

მაყარი მანიძე.

ბერანქესებური.

(ძღვენათ ერთ თფილისელ სპეკულიანტს)

აჯან ჩემო თავო
საქმი კარგათა
გუშინ თუ მშოიდა
დღეს ხომ ვარ მაძლრათა
წინათ მშიერ-მუცლით
ძლივსლა დავდიოდი
გამელელს და გამოვლელს
ჩემს ბედს შევიჩიოდი.
დღეს კი საკუთარი
მაქეს ავტომობილი,
სახლიც შევიძინე
თითქმის მთელი წყვილი.
რას დავეძებ მას თუ
ხალხი იტანჯება...
მაგიერთ დღეს მე
ხო მომეცა შეგება?!
დაე ხალხს შიოდეს,
ისე როგორც მგელსა.
ოლონდ ხელი ვსტაცო
საქმეს საყვარელსა.
რა კარგი ყოფილა
სპეკულიანტობა
დაივიწყებ ყველას
არ ვისი გწამს ძმობა.
რამდენიმე დღეში
ვიგებ მილიონებს
ამის შემხედვარეს
მაუ რა დამალონებს?

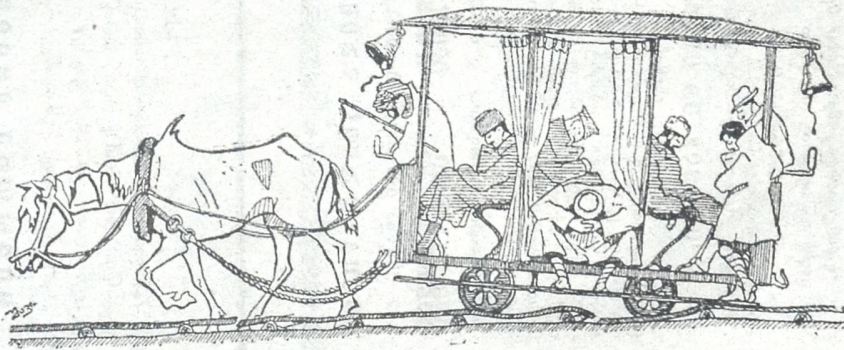
გ. ბომბოთელი.

„ლტოლვილები“ თფილისში

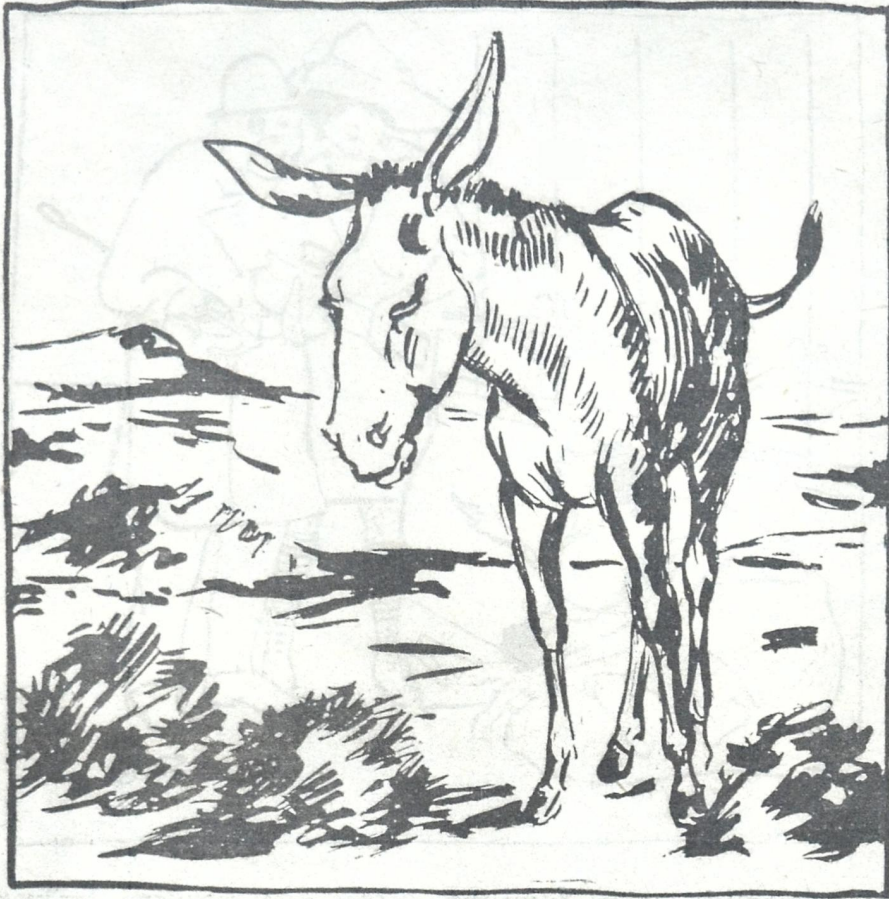
— აჰ, ღმერთო ჩემო, ჟორჯიკ შეხედე ამათ... მეშინია, ესენი გადაცმული ბალშევიკები არ იყვნენ... დაგზვერავენ, დაგვეცემიან და ყველა მარგალიტებს წაგვართმევენ.
 — არა ჩემო კარგო, ნუ გეშინია, ესენი ჩვენსავით უბედური ლტოლვილები არიან.

ფოთის ტრამვაი.

ფოთის ტრამვაი იმდენათ ჯარ არის საკვირველი, ჟრამდენათაც თვით ფოთელები, რომელთაც ასეთ ტრამვაიშიცკი სძინავთ.

ს უ რ ა თ ი- გ ა მ რ ც ა ნ ა

„იშვავის მათრახი“

გამოცემა შეიძლება მხოლოდ სამი თვის-
თვეში ღირს — 40 მან., ფულის გამოზავნა წინდა
წინ არის საჭირო, რედაქციისა და კანტარის მი-
სამართი: ტფილისი, რუსთაველის პრინციპალი № 24.
გეორგ საბთულო.

გამომცემი ახალი თბილისი,

პირველად ქართულ ენაზე:

პედაგოგიკა და ფსიქოლოგია,

მედგენილი **რ. პ. როცხაშვილის მიერ.**

ნამდვილი პრაქტიკული და პოპულარი სახელ-
მძღვანელოა მშობელთა და მასწავლებელთათვის,
თუ როგორ ასწავლონ და აღზარდონ ბავშვები
და მოსწავლენი შინ და სკოლებში, ექვსი დამა-
ტებ თუ ცალკე წერილით თანამედროვე საბუნ-
ვითი კითხვებთან და პრაქტიკულ ფუნქციონირ-
ების კითხვებით ჩვენი განხილვის მთავრობისათვის ამ
წიგნის შესახებ.

ფასი 60 ბანეთი,

დაბეჭედილია ვაგბეგინთ 70 მან., გამსყიდველ-
ებს დაეძღვება წიგნზე თუ არა, წარება კი ვის-
მე უნდა დაეძღვოს.

მახარია: თბილისი, თუმანოვის შესახ., 24,
ივანე მავლახი **კონტრაქტორი.**